

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

№3

**2025-YIL APREL.
NAVBATDAN TASHQARI SON**

ISSN: 2992-8982

<https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz/>

2025

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Elektron nashr. 625 sahifa.

E'lon qilishga 2025-yil 1-aprelda ruxsat etildi.

Bosh muharrir o'rinbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:

Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Sayfullo Normatovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Siddiqova Sadoqat G'afforovna, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Maxmudov Nosir, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Samadov Asqarjon Nishonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Ikrom Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xajiyev Baxtiyor Dushaboyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Hakimov Nazar Hakimovich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Musayeva Shoira Azimovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), professor
Ali Konak (Ali Ko'nak), iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor (Turkiya)
Cham Tat Huei, falsafa fanlari doktori (PhD), professor (Malayziya)
Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldixo'ja o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dots.
Utayev Uktam Choriyevich, O'z.Respub. Bosh prokuraturasi boshqarma boshlig'i o'rinbosari
Ochilov Farkhod, O'zbekiston Respublikasi Bosh prokuraturasi IJQKD boshlig'i
Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Axmedov Javohir Jamolovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), katta o'qituvchi
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), v.b. dots.
Djudi Smetana, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Krissi Lyuis, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Glazova Marina Viktorovna, iqtisodiyot fanlari nomzodi (Moskva)
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Sevil Piriyeva Karaman, falsafa fanlari doktori (PhD) (Turkiya)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon o'g'li, TDIU ITI departamenti rahbari
Ochilov Bobur Baxtiyor o'g'li, TDIU katta o'qituvchisi

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Editorial board:

Salimov Okil Umrzokovich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Abdurakhmanov Kalandar Khodjayevich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Sharipov Kongirاتبay Avezimbetovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Rae Kwon Chung, South Korea, Honorary Professor at TSUE, Nobel Prize Laureate
Osman Mesten, Member of the Turkish Parliament, Head of the Turkey–Uzbekistan Friendship Society
Akhmedov Durbek Kudratillayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Sayfullo Normatovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Abdurakhmanova Gulnora Kalandarovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Kalonov Mukhiddin Bakhridinovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Siddikova Sadokat Gafforovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogical Sciences
Khudoykulov Sadirdin Karimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Makhmudov Nosir, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Samadov Askarjon Nishonovich, Candidate of Economic Sciences, Professor
Slizovskiy Dmitriy Yegorovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Ikrom Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Eshtayev Alisher Abduganiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khajiyev Bakhtiyor Dushaboyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khakimov Nazar Khakimovich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Musayeva Shoira Azimovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Professor
Ali Konak, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor (Turkey)
Cham Tat Huei, Doctor of Philosophy (PhD), Professor (Malaysia)
Foziljonov Ibrokhimjon Sotvoldikhoja ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Utayev Uktam Choriyevich, Deputy Head of Department, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Ochilov Farkhod, Head of DCEC, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Buzrukkhonov Sarvarkhon Munavvarkhonovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Akhmedov Javokhir Jamolovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences
Tokhirov Jaloliddin Ochil ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Technical Sciences, Senior Lecturer
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Acting Associate Professor
Judi Smetana, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Chrissy Lewis, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Glazova Marina Viktorovna, Candidate of Economic Sciences (Moscow)
Nosirova Nargiza Jamoliddin kizi, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Sevil Piriyeva Karaman, Doctor of Philosophy (PhD) (Turkey)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon ugli, Head of the Department of Scientific Research and Innovations, TSUE
Ochilov Bobur Bakhtiyor ugli, Senior lecturer at TSUI

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Po'latov Baxtiyor Alimovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Aliyev Bekdavlal Aliyevich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xalikov Suyun Ravshanovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Rustamov Ilhomiddin, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Kamilova Iroda Xusniddinovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
G'afurov Doniyor Orifovich, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Fayziyev Oybek Raximovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, katta o'qituvchi
Babayeva Zuhra Yuldashevna, mustaqil tadqiqotchi

Board of Experts:

Berkinov Bazarbay, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Pulatov Bakhtiyor Alimovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Aliyev Bekdavlal Aliyevich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khalikov Suyun Ravshanovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Rustamov Ilkhomiddin, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Khakimov Ziyodulla Akhmadovich, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Kamilova Iroda Xusniddinovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics
Gafurov Doniyor Orifovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogy
Fayziyev Oybek Raximovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Tukhtabayev Jamshid Sharafetdinovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Khamidova Faridaxon Abdulkarimovna, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Yakhshiboyeva Laylo Abdisattorovna, Senior Lecturer
Babayeva Zuhra Yuldashevna, Independent Researcher

08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
08.00.02 Makroiqtisodiyot
08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
08.00.06 Ekonometrika va statistika
08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
08.00.11 Marketing
08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
08.00.13 Menejment
08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zR Tabiat resurslari vazirligi, O'zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

Jurnalning ilmiyligi:

“Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnali

O'zbekiston Respublikasi
Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar
vazirligi huzuridagi Oliy
attestatsiya komissiyasi
rayosatining
2023-yil 28-fevraldagi
333/5-sonli qarori bilan
ro'yxatdan o'tkazilgan.

MUNDARIJA

ПРИНЦИПЫ ПЕРЕХОДА УЗБЕКИСТАНА К ЗЕЛЁНОЙ ЭКОНОМИКЕ, СУЩЕСТВУЮЩИЕ ПРОБЛЕМЫ И ПЕРСПЕКТИВНЫЕ ВОЗМОЖНОСТИ	12
Набиев Дилмурод Хамидуллаевич	
YaSHIL TEXNOLOGIYALAR VA RAQAMLASH TIRISH TA'SIRIDA MEHNAT BOZORINING TRANSFORMASIYASI	19
Abduraxmanov Kalandar Xo'jaevich	
РОЛЬ ТВОРЧЕСКОГО ТРУДА В ПОВЫШЕНИИ ЕГО ЭФФЕКТИВНОСТИ	26
Гулямов Саидахор Саидахмедович, Икрамов Мурат Акромович, Очилов Акрам Одilovich	
BARQAROR RIVOJLANISHNI TA'MINLASH MAQSADIDA "YASHIL IQTISODIYOT"GA O'TISH ZARURATI	33
O.X. Hamidov, D.Sh. Yavmutov	
ESG-ИНСТРУМЕНТАРИЙ КАК ФАКТОР УСИЛЕНИЯ КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТИ РЕГИОНАЛЬНОЙ ЭКОНОМИКИ	38
Татьяна Юрьевна Анопоченко, Сергей Вадимович Ревунов, Роман Вадимович Ревунов	
TRANSITION OF RUSSIAN REGIONS TO A CLOSED-LOOP ECONOMY	49
Nikonov Sergey Mikhailovich, Ochilov Akram Odilovich, Filipenko Alexander Alexandrovich	
"YASHIL" IQTISODIYOTNING MOHIYATI VA TUZILISHI	53
Navruz-Zoda Baxtiyor Negmatovich	
ЗЕЛЕНАЯ ЭКОНОМИКА КАК ДРАЙВЕР УСТОЙЧИВОГО РАЗВИТИЯ РЫНКА ТРУДА И МОДЕРНИЗАЦИИ РАБОЧИХ МЕСТ В УЗБЕКИСТАНЕ	59
Зокирова Нодира Каландаровна	
KREATIV IQTISODIYOT VA UNING INDUSTRIYA TURLARINING NAZARIY MASALALARI	64
Mamayunus Pardaev, Obid Pardaev, Akram Ochilov	
EKOLOGIK OMILLARNI HISOBGA OLGAN HOLDA BARQAROR IQTISODIY O'SISHDA ERISHISH	73
Saidov Muhammadali Hakimovich, Ochilov Akram Odilovich, Esanbekov Diyorbek Mirzabek o'g'li	
INNOVATION TEXNOLOGIYALAR ASOSIDA MEVA-SABZAVOTCHILIK MAHSULOTLARI KOOPERASIYASINING SAMARADORLIGINI OSHIRISH YO'LLARI	81
Raxmatulla Ergashev	
KARTOSHA MOSLANUVCHAN NAVLARI TURLI EKISH MUDDATLARI VA MULCHALASHLARDA HOSILDORLIGI HAMDA IQTISODIY SAMARADORLIK KO'RSATKICHLARI	86
Ostonaqulov Toshtemir Eshimovich, Toshpulatova Surayo Tulqin qizi, Ismayilov Alisher Isroilovich	
YASHIL IQTISODIYOT – INNOVATSION RIVOJLANISHNING KALITI	90
Mirzayev Kulmamat Djanzakovich, Usmonov Murodjon Dusmurot o'g'li	
ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ «ЗЕЛЁНОЙ ЭКОНОМИКИ» В РЕСПУБЛИКЕ УЗБЕКИСТАН	93
Сайёра Насимовна Хамраева	
SABZAVOT (SHIRIN) MAKKAJO'XORI AJRATILGAN MOSLANUVCHAN NAV-DURAGAYLARINI ASOSIY VA TAKRORIY EKINLAR SIFATIDA TURLI MUDDATLARDA YETISHTIRISHNING IQTISODIY SAMARADORLIGI	97
Ostonaqulov Toshtemir Eshimovich, Nurillaev Ilhom Xolbek o'g'li, Jabborov Botir Shukurovich	
ZAMONAVIY BOZOR MUNOSABATLARIDA SAVDONI RIVOJLANTIRISHNING NAZARIY VA USLUBIY JIHATLARI	101
Ivatov Irisbek	
O'ZBEKISTONDA YASHIL IQTISODIYOTNI RIVOJLANTIRISH ISTIQBOLLARI	105
Yadgarov Akram Akbarovich, Abdiyeva Flora Botir qizi	
GREEN ECONOMY: GLOBAL PERSPECTIVE AND UZBEKISTAN'S PATH	110
Dilmurod Mirza-Akhmedovich Rasulev, Dildorakhon Ulugbek kizi Shomuradova	

OLIY TA'LIM XIZMATLARINI RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR ASOSIDA TARG'IB QILISH BO'YICHA XORIJ TAJRIBASI	113
Musayev Bekjon Shukurillayevich	
TURIZM INDUSTRIYASINI BARQAROR STRATEGIK RIVOJLANTIRISHDA QO'LLANILADIGAN USULLAR TAHLILI	116
Turdibekov Xasan Ibragimovich	
ЗЕЛЁНОЕ ФИНАНСИРОВАНИЕ И ФАКТОРЫ ЕГО РАЗВИТИЯ В УЗБЕКИСТАНЕ	120
Орипов Ильхом Абдуллаевич	
Перспективы развития цифровой трансформации в Республике Узбекистан	128
Мусабеков Джорабек Хакимджанович, Воронин Сергей Александрович	
YASHIL IQTISODIYOT – BARQAROR RIVOJLANISHNING MUHIM OMILI SIFATIDA.....	133
G.Erkayeva	
Barqaror ish o'rinlarini yaratishda yashil iqtisodiyotning o'rni	138
Qo'chqorov G'aybulla Fayzullayevich, Qo'ziyeva Shaxnoza Bozor qizi	
ПРОБЛЕМЫ РАЗВИТИЯ ИНФОРМАЦИОННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ В УЗБЕКИСТАНЕ	141
Фазлитдин Бахадиорович Аминов	
RESPUBLIKADA EKOLOGIK TOZA MAHSULOT YETISHTIRISH ASOSIDA ELEKTRON SAVDONI RIVOJLANTIRISH	145
Q. J. Mirzayev, F. F. Ulug'murodov	
Qoraqalpog'istonda sanoatni restruktizatsiyalash va yashil iqtisodiyotni rivojlantirish: muammolar, istiqbollar va statistik tahlillar	150
Abipova Gulmira Salavatdinovna	
CHORVACHILIK XO'JALIKLARINI RIVOJLANTIRISHDA AGLOMERATSIYANING AHAMIYATI.....	153
Xusainov Oybek Jabborovich	
RAQAMLI TRANSFORMATSIYA STRATEGIYASINING KOMPANIYA UCHUN AHAMIYATI.....	156
Ergashev Toxir Kurbanovich, Toxirova Nigora Zokirjon qizi	
CHORVACHILIK KLASSTERLARI VA AGLOMERATSION RIVOJLANISH: O'ZARO TA'SIR VA SYNERGIYALAR	161
Xusainov Oybek Jabborovich	
HUDUDLARNING INNOVATSIYON SALOHİYATINI BAHOLASH	165
J.A. Ismatullayev, A. Do'lanov	
СОСТОЯНИЕ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ ИННОВАЦИОННОГО ПОТЕНЦИАЛА РЕСПУБЛИКИ УЗБЕКИСТАН	171
Нафасов Тохиржон, Г. П. Эркаева	
Mamlakatimizda ishsizlikni kamaytirishga qaratilgan islohotlar.....	174
Djurayev Olimjon Narkulovich	
USE OF THE ADVANCED EXPERIENCE OF FOREIGN COUNTRIES OF FARMING AND HOUSEHOLDS	178
Ochilova Nargiza Akramovna	
SHAHAR AGLOMERATSIYALARINING RAQOBATBARDOSHLIGINI OSHIRISH OMILLARI.....	181
Xidoyatova Nigora Shorakibovna	
IQTISODIY O'SISHDA MEHNAT MIGRATSIYASINING AHAMIYATI.....	184
Djurayev Olimjon Narkulovich, Saidakbarov Jamshid Ne'matullo o'g'li	
TURIZMNIDA RIVOJLANTIRISHDA TRANSPORT XIZMATLARINI TAKOMILLASHTIRISH	189
Qosimov Jahongir 189	
РЫНОК ГОСТИНИЧНЫХ УСЛУГ В ТУРИЗМЕ В УСЛОВИЯХ ДИВЕРСИФИКАЦИИ И ДЕМОКРАТИЗАЦИИ ГОСТИНИЧНОЙ ИНДУСТРИИ	192
Ташмаматов Садирдин Нажмиддинович	

O'ZBEKISTONDA TURIZM SOHASIDA FAOLIYAT YURITAYOTGAN KADRLAR MALAKASINI OSHIRISHDA DUAL TA'LIMDAN FOYDALANISHNI BOSHQARISH.....	196
Ochilov Akram Odilovich, Xamidova Mo'tabarxon Abdumalik qizi	
MAKTABGACHA TA'LIM TASHKILOTLARIDA AUTSORSING XIZMATLARIDAN FOYDALANISH MEKANIZMINI TAKOMILLASHTIRISH	201
Nasiba Ergasheva	
KORXONALARDA XODIMLARNI BOSHQARISHNING ASOSIY TAMOYILLARI	207
Djurayev Olimjon Narkulovich, Nurullayeva Vazira O'ktamovna	
ЗЕЛЁНЫЕ ИНВЕСТИЦИИ: ПЕРСПЕКТИВЫ И РИСКИ	211
Номазов Бахром Бобомуродович	
ИНТЕГРАЦИЯ ПРИНЦИПОВ ESG В ФИНАНСОВУЮ СФЕРУ РЕСПУБЛИКИ УЗБЕКИСТАН	215
Алимова Азиза Шерзатовна	
THE IMPACT OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE AND DIGITAL TECHNOLOGIES ON MANAGEMENT	219
Ergashev Tokhir Kurbanovich, Tohirova Nigora Zokirjon kizi	
O'ZBEKISTONNING "YASHIL IQTISODIYOT STRATEGIYASI" NI AMALGA OSHIRISHNING ZARURIYATI VA ISTIQBOLLARI	224
Ergasheva Nazira Muratovna, Soyibov Mirjon Bekjonovich	
ТЕОРЕТИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ УСЛУГ СОЦИАЛЬНОЙ ИНФРАСТРУКТУРЫ, ВЛИЯЮЩИХ НА ПОВЫШЕНИЕ УРОВНЯ И КАЧЕСТВА ЖИЗНИ НАСЕЛЕНИЯ	227
Алимова Муниса Юлчиевна	
РАЦИОНАЛЬНОЕ ИСПОЛЬЗОВАНИЕ ОБУВНОЙ ПРОМЫШЛЕННОСТИ КАК ФАКТОР ПОВЫШЕНИЯ ЕЁ ЭКОНОМИЧЕСКОЙ ЗНАЧИМОСТИ.....	232
Расулов Нозимжон Набиджонович	
AGLOMERATSIYA VA IQTISODIY O'SISH: SABAB-OQIBAT ALOQASI (QASHQADARYO VILOYATI MISOLIDA)	236
Xidoyatova Nigora Shorakibovna	
KORXONALARNING SOLIQ IDORALARIDA HISOBGA OLINISHIDAN HOSIL BO'LGAN ORTIQCHA TO'LOVLARINI BOJXONA TO'LOVLARIDA HISOBGA OLISH MEKANIZMINI TAKOMILLASHTIRISH	239
Boykabilov Bahodir Mustafaevich	
UZOQ MUDDATLI AKTIVLARGA INVESTITSİYALAR HISOBINI TAKOMILLASHTIRISHNING AHAMIYATI	242
Egamberdiyeva Salima Rayimovna, Bozorov Yashnarbek Xayrulla o'g'li	
ORGANIK QISHLOQ XO'JALIGIDA "IXTISOSLASHTIRILGAN AGROKOOPERATIV" TASHKIL ETISH ORQALI TA'MINOT ZANJIRI BOSHQARUVINI TAKOMILLASHTIRISH.....	248
Amirqulov Shuxrat Olimovich	
MAMLAKATIMIZDA OLIY TA'LIM MUASSASALARINING MOLIIYAVIY RESURSLARDAN SAMARALI FOYDALANISHI UCHUN ZAMONAVIY HUQUQIY ASOSLARI.....	254
Xayriddinov Shuxrat Botirovich	
TURIZMNING MADANIY-TARIXIY RESURSLARI: ASOSIY TUSHUNCHALAR VA TAMOYILLAR	258
Ruzmanov Dilshod Usmanovich	
BARQAROR TURIZM DESTINATSIYALARINING SIG'IMINI BAHOLASH METODIKASI.....	262
Ibroximov Nodirbek Xasanovich	
ВОЗОБНОВЛЯЕМЫЕ ИСТОЧНИКИ ЭНЕРГИИ КАК ОСНОВА ЗЕЛЕННОЙ ЭКОНОМИКИ В УЗБЕКИСТАНЕ	266
Хусаинов Равшан Рахимович	
ЭКОЛОГИЧЕСКИЙ МАРКЕТИНГ И ПОВЕДЕНИЕ ПОТРЕБИТЕЛЕЙ.....	272
Раимова Муборак Джурраевна	
"YASHIL IQTISODIYOT" NING ASOSIY XUSUSIYATLARI	276
Djumayev Asqar Xaydarovich	

RAQAMLI MARKETINGNING ISTE'MOLCHI XULQ-ATVORIGA TA'SIRI.....	281
Raimova Muborak Jurayevna, Dilmurodov O'tkir	
HUDUDNING IJTIMOIIY-IQTISODIY SALOHİYATINI RIVOJLANTIRISH OMILLARI	287
SH.A. Buriyev	
SAVDO XIZMATLARINING ASOSIY FAOLIYAT KO'RSATKICHLARI TIZIMINI BAHOLASH.....	291
Muxamedova Aziza Ravshanovna	
YASHIL IQTISODIYOT VA GLOBAL IQLIM O'ZGARISHI: YASHIL IQTISODIYOTNING IQLIM O'ZGARISHINI YENGISHDAGI O'RNI VA GLOBAL HAMKORLIK.....	295
Usmonov Murodjon Xolmurod o'g'li, Ulug'bek Eshmaxmatov	
КОНЦЕПТУАЛЬНЫЕ ОСНОВЫ ФОРМИРОВАНИЯ МЕХАНИЗМА НАЛОГОВОГО АДМИНИСТРИРОВАНИЯ НА ПРИМЕРЕ УЗБЕКИСТАНА.....	299
Абдулов Дамир Рустамович	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA YASHIL IQTISODIYOTGA O'TISH ISTIQBOLLARI	305
Yuldashev Shamsiddin Qiyamiddinovich, Boliyeva Baxora Farxodovna	
ЗЕЛЕНАЯ ЭКОНОМИКА: КОНЦЕПЦИИ, ТЕНДЕНЦИИ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ.....	308
Туляганова Шахноза Самукджановна	
O'TA ERTAGI TARVUZNING HIMOYALANGAN JOYLAR UCHUN MOSLANUVCHAN NAV VA DURAGAYLARINI AJRATISH, ULARNI TURLI O'G'IT ME'YORLARIDA HOSILDORLIGI VA IQTISODIY SAMARADORLIGI.....	311
Ostonaqulov Toshtemir Eshimovich, Amirov Xamidulla Suyunovich, Umirova Durdona Muqum qizi	
ТЕНДЕНЦИИ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ ПЛОДООВОЩНОЙ ОТРАСЛИ В УЗБЕКИСТАНЕ	315
Уралов Элшод, Вельм М.В.	
DEVELOPMENT STRATEGY AS A MODEL OF PROGRESS IN HUMAN RESOURCE DEVELOPMENT IN UZBEKISTAN.....	320
Abdiev Alimardon	
ОСОБЕННОСТИ ПОВЫШЕНИЯ ЭФФЕКТИВНОСТИ СЕКТОРА ГОСУДАРСТВЕННОЙ СЛУЖБЫ И РАЗВИТИЯ КАДРОВОГО ПОТЕНЦИАЛА.....	322
Мухаммадбобур Салимов	
KICHIK BIZNES VA XUSUSIY TADBIRKORLIK FAOLIYATI RIVOJLANISHIGA TA'SIR ETUVCHI OMILLAR.....	326
Suyunov Jabbor Mahmudovich	
"SALOHİYAT" TUSHUNCHASINING MAZMUNI VA IQTISODIY-IJTIMOIIY MOHIYATI.....	331
Zoirov G'olibjon Toshtemir o'g'li	
DAVLAT BOSHQARUVIDA SUN'IY INTELLEKTDAN FOYDALANISHNING AHAMIYATI	334
Salimov Muhammadbobur Qodir o'g'li	
O'QUV JARAYONLARINI TASHKIL ETISH VA BOSHQARISH SAMARADORLIGINI OSHIRISH	337
Tilakov Sherzod	
TIJORAT BANKLARIDA KORPORATIV BOSHQARUVNING XALQARO TAMOYILLARI ASOSIDA BOSHQARUV SIFATINI OSHIRISHDA YASHIL IQTISODIYOTNING AHAMIYATI.....	340
Sattarov Umirzoq, Ro'ziev Zafar Ikromovich	
YASHIL IQTISODIYOT SHAROITIDA O'ZBEKISTONDA SANOAT XOM ASHYOLARIDAN SAMARALI FOYDALANISH TENDENSIYALARI.....	343
Xazratov Sarvar Ibragimovich	
YURTIMIZDA RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA KADRLAR TAYYORLASHNING ZAMONAVIIY TENDENSIYALARI	348
G'aniyev Shaxzod Shuhrat o'g'li, O'rinov Diyorbek Xolmo'min o'g'li	
QASHQADARYO VILOYATI O'QUV MARKAZLARI VA KURSLARINI BOSHQARISH SAMARADORLIGINI OSHIRISH	353
Tilakov Sherzod Akbarovich	

SANOAT KORXONALARIDA MAHSULOT ISHLAB CHIQRARISH VA SOTISH SIFATI HAMDA SAMARADORLIGINI OSHIRISHDA XODIMLARNI BOSHQARISH YO'NALISHLARI.....	357
Ochilov Akram Odilovich, Ziyodullayeva Marjona Alisher qizi	
OMMAVIY TADBIRLAR YORDAMIDA TURIZMNI RIVOJLANTIRISH: O'ZBEKISTON VA XALQARO TAJRIBA.....	360
Ibragimov Sardorbek Xusanovich	
Анализ цифровой трансформации и её влияния на привлечение инвестиций в регионы Узбекистана.....	365
Рахмонова Дурдона Хасан кизи	
Korxona moliyaviy salohiyatini baholashning statistik tahlili.....	370
M.O. Musurmonova	
DIRECTIONS FOR IMPROVING THE FINANCIAL MANAGEMENT SYSTEM OF THE BANKING SYSTEM OF THE REPUBLIC OF UZBEKISTAN.....	377
Kadirov Lutfulla Khalimovich	
PROBLEMS OF EMPLOYMENT IN THE LABOR MARKET OF UZBEKISTAN AND STRATEGIC DIRECTIONS FOR THEIR SOLUTION.....	381
Sharopov Temirmalik Rustam o'g'li	
"YASHIL" IQTISODIYOT TAMOIYILLARI ORQALI QASHQADARYO VILOYATI SANOAT KOMPLEKSINI TAKOMILLASHTIRISH	385
U.Shukurov	
FOREIGN EXPERIENCES IN ATTRACTING INVESTMENTS IN SERVICE INDUSTRIES	390
Hazratkulov Shahboz Boboqul ogli	
YASHIL IQTISODIYOTDA TA'LIMNING ROLI.....	394
Babayeva Lola Ibragimovna	
O'ZBEKISTONDA YASHIL IQTISODIYOTNING RIVOJLANISHI UCHUN DAVLAT TOMONIDAN YARATILAYOTGAN IMKONIYATLAR.....	398
Xudoyorov Azizbek Avaz o'g'li	
OLIY TA'LIM MUASSASALARIDA TA'LIM SIFATINI YAXSHILASHNING XORIY TAJRIBASI.....	404
Safarov Sh. S.	
IJTIMOYIY MENEJMENTDA RAQAMLI TRANSFORMATSIYA: XALQARO TAJRIBA VA ULARNI O'ZBEKISTON SHAROITIDA JORIY ETISH ISTIQBOLLARI.....	408
G'aniyev Shaxzod Shuhrat o'g'li, Davronova Farangiz	
«ГОСУДАРСТВЕННЫЙ ФИНАНСОВЫЙ КОНТРОЛЬ: КАЗНАЧЕЙСКИЙ КОНТРОЛЬ В БЮДЖЕТНОМ ПРОЦЕССЕ И ПЕРСПЕКТИВЫ ЕГО РАЗВИТИЯ»	415
Файзуллаева Зилола Равшановна, Д.Х. Пулатов	
YANGI O'ZBEKISTONDA YASHIL RAQAMLI IQTISODIYOTGA O'TISHNING ASOSIY JIHATLARI.....	421
Urozoza Shaxlo Hasan qizi, Hazratqulov Shahboz Boboqul o'g'li	
OLIY TA'LIM SIFATINI OSHIRISH MASALALARI: XALQARO TAJRIBA VA ULARNI O'ZBEKISTON SHAROITIDA JORIY ETISH ISTIQBOLLARI	427
Safarov Shoxrux Sattor o'g'li	
PROSPECTS FOR IMPROVING THE EFFICIENCY OF HUMAN RESOURCES IN UZBEKISTAN.....	431
Alimardonova Gulfizoda Alimardon kizi	
QISHLOQ XO'JALIGIDA KAPITAL QO'YILMALAR HISOBINI TO'G'RI TASHKIL ETISHNING AHAMIYATI.....	434
Egamberdiyeva Salima Rayimovna	
QASHQADARYO VILOYATIDA KICHIK BIZNESNING IQTISODIY RIVOJLANISHDAGI O'RNI VA ISTIQBOLLARI	441
Berdimurodova Farzona Bahodir qizi, Sh. Xolliyev	
SUN'IY INTELLEKT TEXNOLOGIYALARINING BIZNES VA IQTISODIYOTDAGI ISTIQBOLLI YO'NALISHLARI	446
Davronova Farangiz Ilhom qizi	

ZAMONAVIY RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR YORDAMIDA PUL VA BANK TIZIMLARINI TASHKIL ETISHNING ISTIQBOLLARI HAMDA AHAMIYATI	452
Axtamova Ozoda Ulug'bek qizi, Cho'liyeva Gulsanam Yulchi qizi, G'aniyev Shaxzod Shuhrat o'g'li	
O'ZBEKISTON IQTISODIYOTI: TARKIBIY O'ZGARISHLARNING ZAMONAVIY YO'NALISHLARI	460
N. Qo'ziboyeva	
O'ZBEKISTON IQTISODIYOTINI TARKIBIY O'ZGARISHLAR ORQALI RIVOJLANTIRISHNING ZARURATI.....	466
Vayskulov Ramazon Alisher o'g'li	
QASHQADARYO VILOYATIDA TURIZM KLASSTERLARINI RIVOJLANTIRISH VA IQTISODIY INTEGRATSIYA.....	470
Xushvaqtov Ramziddin	
ILMIY SALOHİYAT VA OLIY TA'LIM SIFATINING UZVIY BOG'LIQLIGI: TAHLIL VA TAVSIYALAR	476
Muratov A'zam Alisher o'g'li, Ochilov Akram Odilovich	
YASHIL IQTISODIYOTNING RIVOJLANISH TENDENSIYALARI: GREEN CREDIT	480
Eshtemirova Ma'rifat Akram qizi, Kabilova Shaxnoza Jurayevna	
DEHQON XO'JALIGI MAHSULOTLARI NARXLARINING DINAMIKASI VA BOZOR MUVOZANATI MODELLARINI QO'RISH.	483
Ergashov Yashnarbek Istamovich	
The Role of Renewable Energy in the Green Economy.....	488
Khudoyberdiyeva Olima, Yakhshikulova Mokhinur	
O'zbekistonda yashil iqtisodiyotga o'tish: asosiy muammolar va imkoniyatlar	494
Jumanazarov Asilbek Utkirbek o'g'li, Ulug'bek Eshmaxmatov	
SANOAT KORXONALARINING RAQOBAT USTUNLIGI ORQALI BARQAROR RIVOJLANISHINI TA'MINLASH OMILLARI	498
Ro'ziqulov Jamshid Ulug'bek o'g'li	
O'ZBEKISTONDA INSON RESURLARINI BOSHQARISH SIYOSATINING ZAMONAVIY TRENDLARI HAMDA RAQAMLI TRANSFORMATSIYASI.....	504
Shodiyev Jahongir 504	
YASHIL IQTISODIYOT: O'ZBEKISTONNING BARQAROR RIVOJLANISH ISTIQBOLLARI	509
Babayeva Lola Ibragimovna, Sh. S. Sa'dullayev	
QISHLOQ XO'JALIGI SOHASIDA MAHSULOTLAR INTENSIV RIVOJLANISHINI TA'MINLASH JARAYONLARI	512
Saburov Jumanazar Salievich	
SUG'URTA XIZMATLARI SAMARADORLIGINI OSHIRISH YO'LLARI VA MEXANIZMLARI.....	516
E.Sobirov	
"YASHIL IQTISODIYOT"GA O'TISH ORQALI TABIIY RESURLARDAN SAMARALI FOYDALANISH VA IQTISODIY FAOLIYATNING ATROF-MUHITGA SALBIY TA'SIRINI KAMAYTIRISH	520
Xo'janova Gulshoda Otamurodovna	
QISHLOQ JOYLARDA XIZMAT KO'RSATISH SOHASINI RIVOJLANTIRISHNING KONSEPTUAL YO'NALISHLARI	526
Dilafuz Taylakova	
KORXONALARDA EKOLOGIK INVESTITSION LOYIHALARNING SAMARADORLIGINI BAHOLASH USULLARI TAHLILI.....	532
Ulashov Aliboy Rashid o'g'li	
YURTIMIZDA RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA BANK VA MOLIYAVIY TIZIMLAR UCHUN YANGI IMKONIYATLAR TAHLILI HAMDA KELGUSIDAGI ISTIQBOLLARI	538
G'aniyev Shaxzod Shuhrat o'g'li, Alarov Asilbek Oybek o'g'li	
SANOAT KORXONALARINING EKOLOGIK BARQARORLIGI VA EKOLOGIK IQTISODIYOTNING RIVOJLANISH MASALALARI.....	545
O'rinov Diyor, Xolliyev Sh.B.	

YASHIL IQTISODOYOT VA UNDA ZAMONAVIY TEXNOLOGIYALAR.....	549
Ermuminov Elbek Erkin o'gli, Ilmiy rahbar: Yaxshiqulova Moxinur Toxir qizi	
XIZMATLAR SOHASIDA KADRLARNING TUTGAN O'RNI	553
Turayeva Nargiza Rustamovna	
IQTISODIYOTDA TARKIBIY O'ZGARISHLARNI AMALGA OSHIRISHNING USTUVOR YO'NALISHLARI	557
G.P.Erkayeva, N.H.Qo'ziyoyeva	
YASHIL IQTISODIYOTGA O'TISHNING AHAMIYATI VA O'ZBEKISTONDA YASHIL IQTISODIYOTGA O'TISH STRATEGIYASI	560
Samadova Jasmina Sherali qizi, Sh. Xolliyev	
"YASHIL" ENERGETIKA VA "YASHIL" IQTISODIYOT.....	564
Qarshiyeva Dilsora Ismoil qizi, Hazratqulov Shahboz Boboqul o'g'li	
MAMLAKAT BUDJETINING SHAKLLANISHI VA DAROMADLAR TAQSIMOTINING IQTISODIYOTDAGI ROLI	569
Ashirqulova Sevinch Sarvar qizi, Sh. Xolliyev	
O'ZBEKISTONDA YASHIL IQTISODIYOT VA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARNI RIVOJLANTIRISH ISTIQBOLLARI	574
Urozova Shahlo Hasan qizi, Rahmonova Tillaoy Malik qizi	
"YASHIL" IQTISODIYOT INNOVATSION RIVOJLANISHINING KO'RSATGICHLARI.....	579
Mirzayev Kulmamat Djanzakovich, Usmonov Murodjon Dusmurot o'g'li	
XIZMAT KO'RSATISH SOHASIDA INNOVATSION FAOLIYATNI TARTIBGA SOLISHNING NAZARIY-METODOLOGIK ASOSLARI	583
Mirzayev Qulmamat Djonuzoqovich, Mirzayev Azzamjon Jonuzokovich, Eshquvvatova Nodira Abdullayevna	
INNOVATSION IQTISODIYOT SHAROITIDA QISHLOQ XO'JALIGIDA IQTISODIY RESURLARDAN FOYDALANISH SAMARADORLIGINI OSHIRISH MASALALARI.....	588
Mirzayev Qulmamat Djonuzoqovich, Eshquvvatova Nodira Abdullayevna	
СТРАТЕГИЯ УСТОЙЧИВОГО РАЗВИТИЯ РЕСПУБЛИКИ УЗБЕКИСТАНА: РОЛЬ ИННОВАЦИЙ И ИНТЕЛЛЕКТУАЛЬНОГО КАПИТАЛА В ЭПОХУ НООНОМИКИ.....	593
Чекулаева Кристина	
МЕТОДОЛОГИЧЕСКИЕ ПОДХОДЫ К ОБЕСПЕЧЕНИЮ УСТОЙЧИВОГО РАЗВИТИЯ ПРОМЫШЛЕННЫХ ПРЕДПРИЯТИЙ В УСЛОВИЯХ ПРИ ПЕРЕХОДЕ К ЗЕЛЁНОЙ ЭКОНОМИКЕ.....	599
Чекулаева Кристина	
YASHIL IQTISODIYOT – MAMLAKAT TARAQQIYOTINING ASOSIY OMILI.....	605
Oybek Hamdamov, Qosimov Jahongir	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA INSON KAPITALI SIFATINI OSHIRISHDA TA'LIMNING AHAMIYATI	608
M.Ostanova, Ro'ziyev Ramshid	
MODERN LEGAL BASIS FOR THE EFFICIENT USE OF FINANCIAL RESOURCES IN HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS IN OUR COUNTRY	613
Ismoilova Gulrux, Khayriddinov Shukhrat Botirovich	
YASHIL IQTISODIYOTNI RIVOJLANTIRISH SHAROITIDA TABIIY - IQTISODIY MANBAALARDAN SAMARALI FOYDALANISHNING IQTISODIY MEXANIZMI	617
Mavlonov Shaxzod Shahobiddin o'g'li, Mavlonova Surayyo Xasan qizi	
YANGI O'ZBEKISTONDA SOHALARNI RAQAMLASHTIRISH SAMARADORLIGI	621
Gulrux Arslon qizi Ismoilova	

RAQAMLI TRANSFORMATSIYA STRATEGIYASINING KOMPANIYA UCHUN AHAMIYATI

Ergashev Toxir Kurbanovich

Qarshi Davlat Texnika Universiteti,
Iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
ORCID: 0000-0002-7298-8818
Email: tohir709@gmail.com

Toxirova Nigora Zokirjon qizi

Qarshi Davlat Texnika Universiteti, Magistrant
ORCID: 0009-0007-8490-6027
Email: nigora.takhirova@gmail.com

Annotatsiya: Ushbu maqolada kompaniyalar uchun raqamli transformatsiyaning ahamiyati tahlil qilinadi. Raqamli transformatsiya jarayoni tashkilotlarning operatsion samaradorligini oshirish, yangi biznes imkoniyatlarini yaratish va mijozlarga xizmat ko'rsatish sifatini yaxshilashda muhim rol o'ynaydi. Maqolada raqamli transformatsiyaning asosiy tarkibiy qismlari – yangi texnologiyalarni joriy etish, innovatsion biznes modellarini shakllantirish va tashkilot madaniyatidagi o'zgarishlar atroflicha yoritiladi. Shuningdek, bu jarayonda muvaffaqiyatga erishish uchun zarur bo'lgan omillar – xodimlar bilan samarali hamkorlik, innovatsion fikrlashni rivojlantirish va texnologiyalarning to'g'ri tanlanishi muhokama qilinadi. Tadqiqot natijalari raqamli transformatsiya kompaniyalarga raqobatbardoshlikni oshirish va uzoq muddatli muvaffaqiyatga erishishda muhim omil bo'lishini ko'rsatadi. Maqolada, shuningdek, raqamli transformatsiyani muvaffaqiyatli amalga oshirish uchun kompleks yondashuv va barcha ishtirokchilarning faol hamkorligi zarurligi ta'kidlanadi.

Kalit so'zlar: raqamli transformatsiya, kompaniya strategiyasi, texnologiyalar, biznes modellari, operatsion samaradorlik, innovatsiyalar, raqobatbardoshlik, mijozlarga xizmat ko'rsatish, kompaniya madaniyati, strategik yondashuv, raqamli iqtisodiyot, raqamli platformalar.

Abstract: This article explores the importance of digital transformation for companies. The digital transformation process plays a key role in improving operational efficiency, creating new business opportunities, and enhancing customer service quality. The article analyzes the main components of digital transformation, including the implementation of new technologies, development of innovative business models, and shifts in organizational culture. It also discusses success factors such as effective employee engagement, fostering innovative thinking, and making the right technology choices. The research findings indicate that digital transformation is crucial for increasing companies' competitiveness and achieving long-term success. The article emphasizes that successful digital transformation requires a comprehensive approach and active collaboration among all stakeholders.

Key words: digital transformation, company strategy, technologies, business models, operational efficiency, innovation, competitiveness, customer service, corporate culture, strategic approach, digital economy, digital platforms.

Аннотация: В данной статье рассматривается значение цифровой трансформации для компаний. Процесс цифровой трансформации играет важную роль в повышении операционной эффективности организаций, создании новых бизнес-возможностей и улучшении качества обслуживания клиентов. В статье подробно анализируются ключевые компоненты цифровой трансформации, такие как внедрение новых технологий, формирование инновационных бизнес-моделей и изменения в корпоративной культуре. Также рассматриваются факторы, способствующие успешному осуществлению трансформации, включая эффективное взаимодействие с персоналом, развитие инновационного мышления и правильный выбор технологий. Результаты исследования показывают, что цифровая трансформация является важным условием повышения конкурентоспособности компаний и достижения долгосрочного успеха. Подчеркивается необходимость комплексного подхода и активного взаимодействия всех участников в процессе цифровой трансформации.

Ключевые слова: цифровая трансформация, стратегия компании, технологии, бизнес-модели, операционная эффективность, инновации, конкурентоспособность, обслуживание клиентов, корпоративная культура, стратегический подход, цифровая экономика, цифровые платформы.

KIRISH

Raqamli transformatsiya zamonaviy biznesning ajralmas va strategik jihatdan muhim jarayonlaridan biri hisoblanadi. Ushbu jarayon korxonalarga global iqtisodiy sharoitdagi o'zgarishlarga moslashish, operatsion samaradorlikni oshirish, xarajatlarni optimallashtirish hamda yangi imkoniyatlardan samarali foydalanish imkonini beradi. Raqamli transformatsiyaning mohiyati biznes jarayonlari va mahsulotlarini zamonaviy texnologiyalar asosida takomillashtirishga qaratilgan bo'lib, u innovatsiyalarni joriy etish, mijozlarga xizmat ko'rsatish sifatini oshirish va raqobatbardoshlikni kuchaytirishga xizmat qiladi.

Bugungi global iqtisodiy tendensiyalar va texnologik taraqqiyot sharoitida nafaqat yirik korporatsiyalar, balki kichik va o'rta biznes subyektlari ham raqamli transformatsiyaga ehtiyoj sezmoqda. Korxonalar ushbu jarayon orqali o'z faoliyatini avtomatlashtirish, boshqaruv tizimini takomillashtirish va resurslardan yanada samarali foydalanishga erishishi mumkin.

O'zbekiston Respublikasida raqamli transformatsiya davlat siyosatining ustuvor yo'nalishlaridan biri sifatida belgilangan. Jumladan, 2020-yil 5-oktabrda qabul qilingan PF-6079-sonli Prezident farmoni bilan tasdiqlangan "Raqamli O'zbekiston – 2030" strategiyasi mamlakatda raqamli iqtisodiyotni rivojlantirish bo'yicha muhim dasturiy hujjat sifatida e'tirof etilgan. Ushbu strategiyaning samarali amalga oshirilishi iqtisodiy o'sishni ta'minlash va korxonalar raqobatbardoshligini oshirishga xizmat qiladi [1].

Raqamli transformatsiyaning asosiy maqsadi – kompaniyalarni global bozor talablariga moslashuvchan qilish va ularning raqobatbardoshligini oshirishdan iborat.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR TAHLILI

Raqamli transformatsiya sohasidagi tadqiqotlar raqamli texnologiyalar va kompaniyalar o'rtasidagi o'zaro aloqani chuqur o'rganishga qaratilgan bo'lib, bu jarayonlarning kompaniya muvaffaqiyatiga qanday ta'sir qilishini tahlil etishga yo'naltirilgan.

Avasar (2020) o'z tadqiqotida raqamli texnologiyalar va kompaniyalar o'rtasidagi bog'liqlikni yoritgan holda, raqamli strategiyalarni joriy etish kompaniyaning uzoq muddatli muvaffaqiyatiga sezilarli ta'sir ko'rsatishini ta'kidlagan. Uning fikricha, raqamli texnologiyalarni kompaniya jarayonlariga muvaffaqiyatli integratsiya qilish mijozlar bilan samarali muloqot qilish, xizmatlarni yangilash va biznesning raqobatbardoshligini oshirish imkonini beradi. Avasar, shuningdek, raqamli texnologiyalarni muvaffaqiyatli joriy etish uchun kompaniya madaniyati va boshqaruv tuzilmasini moslashtirish zarurligini ham ta'kidlaydi [2].

Hoshino va Kubo (2021) esa raqamli transformatsiya orqali kompaniyalar yangi biznes modellari yaratish imkoniyatiga ega bo'lishi, shuningdek, texnologiyalarning to'g'ri tanlanishi ushbu jarayonning samaradorligini belgilovchi asosiy omil ekanligini ko'rsatib berishgan. Ularning fikricha, raqamli transformatsiya kompaniyalar uchun nafaqat ichki jarayonlarni takomillashtirish, balki yangi bozor imkoniyatlarini ochish va innovatsion biznes modellarni yaratish uchun ham keng imkoniyatlar taqdim etadi.

To'g'ri texnologiyalarni tanlash va joriy etish kompaniya raqobatbardoshligini oshirishda hal qiluvchi omil bo'lib xizmat qiladi. Tadqiqotchilar, shuningdek, raqamli transformatsiya jarayonida ehtiyotkorlik bilan yondashish, texnologiyalarni tanlashda tahliliy yondashuvni qo'llash zarurligini ta'kidlashadi. Aks holda, noto'g'ri tanlangan texnologiyalar jarayonning sekinlashuviga yoki muvaffaqiyatsizlikka olib kelishi mumkin [3].

Lee (2019) o'z tadqiqotida kompaniyalar raqamli transformatsiya jarayonida menejment roli va xodimlar bilan ishlashning ahamiyatiga alohida e'tibor qaratgan. U raqamli transformatsiyani faqat texnologik jarayon emas, balki kompaniya madaniyati va boshqaruv strukturasi tubdan qayta shakllanishi sifatida ko'rib chiqadi.

Lee ta'kidlashicha, raqamli transformatsiyaning muvaffaqiyatli amalga oshirilishi uchun menejmentning yetakchilik roli, strategik yondashuvni ilgari surishi, hamda xodimlarning yangi texnologiyalarni qabul qilishga tayyorligi hal qiluvchi ahamiyatga ega. Shuningdek, rahbariyat tomonidan ilgari surilayotgan raqamli strategiyalarga faol yetakchilik qilinishi, ularni qo'llab-quvvatlash transformatsiyaning muvaffaqiyatli amalga oshirilishida muhim omil hisoblanadi. Xodimlar bilan doimiy va samarali muloqot o'rnatish, ularni transformatsiya jarayoniga faol jalb etish – bu muvaffaqiyatga olib boruvchi asosiy omillardandir [4].

Shunday qilib, raqamli transformatsiyaning kompaniyalar uchun ahamiyati, hamda uni muvaffaqiyatli amalga oshirishda zarur bo'lgan omillar haqidagi tadqiqotlar – amaliyot uchun muhim yo'riqnomalar sifatida xizmat qiladi. Texnologiyalarni to'g'ri tanlash, menejmentning faol ishtiroki va raqamli echimlarning kompaniya jarayonlariga puxta integratsiyasi – raqamli transformatsiyaning samarali natija berishini ta'minlovchi muhim omillardir.

TAHLIL VA NATIJALAR

Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki, raqamli transformatsiya jarayoni faqat texnologik yangilanishlarni emas, balki madaniy va operatsion o'zgarishlarni ham talab etadi.

Raqamli texnologiyalarni joriy etish kompaniya infratuzilmasini modernizatsiya qilishdan tashqari, tashkilot ichki madaniyati, ish yuritish uslublari hamda strategik yondashuvlarining yangilanishini ham o'z ichiga oladi. Kompaniyaning barcha xodimlari yangi texnologiyalarni qabul qilishga tayyor bo'lishi, yangi ish uslublarni o'zlashtirishi va innovatsion muhitga moslashishga intilishi muhimdir.

Xodimlar va menejment o'rtasidagi moslashuvchanlik raqamli transformatsiyaning muvaffaqiyatli amalga oshirilishida hal qiluvchi omil sifatida baholanadi. Menejment tomonidan qo'llab-quvvatlangan o'zgarishlarga bo'lgan qarshilikni bartaraf etish, raqamli texnologiyalarni kompaniya strategik maqsadlari bilan uyg'unlashtirish, shuningdek, xodimlar uchun zarur tayyorgarlik va o'qituv tizimini joriy qilish – bularning barchasi transformatsiyaning muvaffaqiyatini belgilovchi elementlardir.

Bundan tashqari, raqamli madaniyat va innovatsiyalarga tayyorlik darajasi ham raqamli transformatsiya samaradorligiga sezilarli darajada ta'sir ko'rsatadi. Raqamli transformatsiya faqat yangi texnologiyalarni joriy etish emas, balki kompaniyaning ichki madaniyatini ham yangilashni nazarda tutadi.

Innovatsiyalarni rag'batlantirish va yangi fikrlash tarzini shakllantirish uchun kompaniya ichki madaniyatida tegishli o'zgarishlar amalga oshirilishi zarur. Agar kompaniya raqamli texnologiyalarni qabul qilishga tayyor bo'lsa va xodimlar yangi tizimlarga moslashishga layoqatli bo'lsa, raqamli transformatsiya jarayoni yuqori samaradorlik bilan amalga oshirilishi mumkin.

Shu bilan birga, raqamli transformatsiya jarayonida davlat tomonidan qabul qilingan normativ-huquqiy hujjatlar ham kompaniyalar faoliyatiga ijobiy ta'sir ko'rsatmoqda. O'zbekiston Respublikasida raqamli transformatsiyani qo'llab-quvvatlash maqsadida qabul qilingan qarorlar va farmonlar korxonalarga raqamli texnologiyalarni joriy etishda muhim ko'mak bermoqda. Ushbu hujjatlar orqali kompaniyalar raqamli transformatsiyaning iqtisodiy o'sishdagi o'rni va ahamiyatini chuqurroq anglab yetishlari rag'batlantirilmoqda.

Biroq, raqamli transformatsiyani amalga oshirishda bir qator muammolar mavjud. Xodimlarning malaka darajasi, texnologik infratuzilmaning yetarliligi va moliyaviy resurslarning mavjudligi ushbu jarayonning samarali kechishida hal qiluvchi ahamiyatga ega. Ko'plab kompaniyalar, ayniqsa kichik va o'rta biznes subyektlari, raqamli transformatsiya jarayonida moliyaviy cheklovlar, texnik infratuzilmaning yetishmasligi va kadrlar salohiyatining pastligi kabi muammolarga duch kelmoqda. Texnologik infratuzilmani yangilash va transformatsiya jarayonida xodimlar salohiyatini oshirish uchun yetarli miqdorda investitsiyalar zarur bo'ladi.

Shu tariqa, raqamli transformatsiya kompaniyaning biznes modeli, operatsion faoliyati va madaniyatiga tubdan ta'sir ko'rsatadi. Biroq bu jarayonni muvaffaqiyatli amalga oshirish uchun strategik yondashuv, xodimlarni muntazam o'qitish, zamonaviy texnologik infratuzilma va barqaror moliyaviy ta'minot muhim omillar hisoblanadi. Raqamli transformatsiya faqat texnologik yangilanishlar bilan cheklanmay, balki kompaniyaning madaniy muhitini va operatsion samaradorligini ham yaxshilashga xizmat qilishi lozim.

Bugungi kunda biznesni raqamlashtirish jarayoni faqatgina elektron hujjat aylanishi tizimiga o'tish bilan chegaralanmaydi. Raqamli transformatsiya keng qamrovli tushuncha bo'lib, u ishlab chiqarish jarayonlari va boshqaruv mexanizmlarini zamonaviy texnologiyalar yordamida takomillashtirishni anglatadi. Bu orqali dunyodagi ko'plab kompaniyalar ishchi kuchi va sanoat uskunalari samaradorligini oshirishga, mijozlarga yuqori sifatli xizmatlar ko'rsatishga hamda bozor raqobatida ustunlikka erishishga muvaffaq bo'lmoqda.

Raqamli texnologiyalar sanoatda yangi imkoniyatlarni yuzaga keltirishi bilan birga, ularni samarali joriy etish uchun malakali mutaxassislar tayyorlash zarurati ham ortib bormoqda. Shu maqsadda, AKFA Group kompaniyasi raqamlashtirish va avtomatlashtirish jarayonlarini samarali tashkil etish uchun IT-markaz tashkil etdi. Mazkur markaz mutaxassislari Navoiy viloyatidagi BENKAM va AKFA Plast zavodlarida texnologik

jarayonlarni boshqarish tizimi – MES (Manufacturing Execution System) ni joriy etish ishlarini muvaffaqiyatli amalga oshirdilar.

MES – bu ishlab chiqarish jarayonlarini boshqarish va operatsion rejalashtirishni optimallashtirishga mo'ljallangan maxsus dasturiy-texnik kompleks bo'lib, ishlab chiqarish bosqichlarining sinxronligini ta'minlaydi, tahliliy imkoniyatlar yaratadi va umumiy samaradorlikni oshiradi. Ushbu tizim orqali kompaniyalar ishlab chiqarish jarayonlarini real vaqt rejimida boshqarishi, resurslar sarfini kamaytirishi va mahsulot sifatini barqaror ravishda oshirishi mumkin.

AKFA Group IT-direktori Dmitriy Jukov ishlab chiqarishni avtomatlashtirish zarurati va MES tizimi haqida quyidagicha fikr bildiradi:

"Kichik yoki o'rta korxonani boshqarish haqida gap ketganda, siz texnologik, ma'muriy, moliyaviy muammolarni qiyinchiliksiz nazorat ostida ushlab turishingiz mumkin. Ammo agar kompaniya AKFA Group singari ishlab chiqarishning yuqori darajalarini belgilab olgan bo'lsa va kompaniya rivojlanishda hattoki 'o'z-o'zini ortda qoldirayotgan' bo'lsa, unda jarayonlarni avtomatlashtirish va IT-texnologiyalaridan foydalanish zarur bo'ladi. Jarayonlarni raqamlashtirish bo'yicha xolding rahbariyati tomonidan belgilangan yo'nalish aynan o'z vaqtida tanlandi va uni amalga oshirish imkoniyatlari mavjud. Hozirda biz ushbu rejalarni hayotga tatbiq etish yo'lida faol izlanmoqdamiz. Jumladan, MES dasturini Toshkentdagi yirik qurilish hududi – "Texnopark"da ishga tushirishni rejalashtiryapmiz. Bu yerda 20 ga yaqin korxona faoliyat yuritmoqda. Ayni vaqtda biz turkiyalik MES dastur ishlab chiquvchilari bilan strategik shartnoma imzolash arafasidamiz. Bu esa AKFA Groupga ularning Markaziy Osiyodagi rasmiy vakiliga aylanish imkonini beradi. Shuningdek, ishlab chiqarish jarayonida foydalaniladigan dasturiy ta'minot va texnologik uskunalar yetkazib beruvchi hamkorlarimiz bilan sheriklik tarmog'ini kengaytirishni ham rejalashtirmoqdamiz" [5].

TADQIQOT NATIJALARI

Tadqiqot natijalariga ko'ra, raqamli transformatsiya kompaniyalar uchun quyidagi asosiy foydalarni taqdim etadi:

1. Operatsion samaradorlikni oshirish

Raqamli transformatsiya orqali avtomatlashtirish va ilg'or texnologiyalarni joriy etish natijasida kompaniyalar o'z operatsion jarayonlarini soddalashtirib, ishlab chiqarish, logistika va xizmat ko'rsatish sohalarida yuqori samaradorlikka erishadilar. Bu esa nafaqat xarajatlarni kamaytirish, balki resurslardan yanada oqilona foydalanish imkonini yaratadi. Kompaniyalar vaqt va mablag'ni tejagan holda operatsiyalarni tez va sifatli bajarishga erishadilar.

2. Yangi biznes modellari yaratish

Raqamli texnologiyalar kompaniyalarga bozor talabi o'zgarishiga tez moslashuvchi innovatsion biznes modellari ishlab chiqish imkonini beradi. Masalan, onlayn savdo platformalari yoki raqamli xizmatlar orqali yangi mijoz segmentlariga chiqish, moslashtirilgan xizmatlarni taklif qilish imkoniyati yaratiladi. Bu esa kompaniyaga raqobatda ustunlik berib, yangi daromad manbalarini ochadi.

3. Mijozlarga xizmat ko'rsatishning yaxshilanishi

Raqamli platformalar yordamida kompaniyalar mijozlarga real vaqt rejimida individual yondashuv asosida xizmat ko'rsatish imkoniga ega bo'ladilar. Bu mijozlar bilan yanada mustahkam va uzoq muddatli aloqalar o'rnatish, ularning sodiqligini ta'minlashga xizmat qiladi. Masalan, mijoz xatti-harakatlarini tahlil qiluvchi CRM tizimlari orqali personalizatsiyalashgan xizmatlar taklif qilinadi.

4. Korporativ madaniyatni transformatsiya qilish

Raqamli transformatsiya kompaniya ichki muhitini ham o'zgartiradi. Xodimlar yangi texnologiyalarga moslashishlari, yangiliklarga ochiq bo'lishlari va innovatsion fikrlashga tayyor bo'lishlari talab etiladi. Bunda rahbariyatning qo'llab-quvvatlashi, o'qitish va rag'batlantirish tizimlari muhim ahamiyatga ega. Yangilangan madaniyat esa xodimlarning motivatsiyasini oshiradi va transformatsiya jarayonini tezlashtiradi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

O'zbekistonda raqamli transformatsiya jarayoni kompaniyalar uchun yangi imkoniyatlar yaratmoqda. Davlat tomonidan qabul qilingan qarorlar va farmoyishlar asosida amalga oshirilayotgan tashabbuslar kompaniyalar faoliyatini modernizatsiya qilishda muhim rol o'ynamoqda. Ushbu davlat tashabbuslari raqamli iqtisodiyotning rivojlanishini ta'minlab, kompaniyalar uchun yangi bozor imkoniyatlarini yaratishga yordam bermoqda.

Biroq raqamli transformatsiyani muvaffaqiyatli amalga oshirish uchun kompleks yondashuv va barcha ishtirokchilar o'rtasida faol hamkorlik zarur. Kompaniyalar texnologiyalarni joriy etish, yangi biznes modellari ishlab chiqish va mijozlarga xizmat ko'rsatish sifatini oshirishda muvaffaqiyatga erishishlari uchun innovatsion fikrlash va samarali boshqaruv tizimlariga ehtiyoj sezadi.

Raqamli transformatsiya kompaniyalar uchun biznes samaradorligini oshirish, yangi biznes imkoniyatlarini yaratish va mijozlarga xizmat ko'rsatish sifatini yaxshilashda katta ahamiyatga ega. Bu jarayon, shuningdek, kompaniyalarning raqobatbardoshligini oshirish, xarajatlarni qisqartirish va mahsulot yoki xizmatlarni yangilashda yordam beradi. Raqamli transformatsiyani muvaffaqiyatli amalga oshirish uchun kompaniyalar innovatsiyalarni qo'llab-quvvatlash, texnologiyalarni to'g'ri tanlash va xodimlar bilan samarali ishlashni ta'minlashi zarur.

Shu bilan birga, raqamli transformatsiya jarayonlari kompaniyaga nafaqat texnologik, balki strategik va madaniy o'zgarishlarni amalga oshirishda ham yordam beradi. Bu jarayonlarni muvaffaqiyatli amalga oshirish uchun kompaniyaning ichki madaniyati, rahbariyat va xodimlar o'rtasida ishonchli va samarali aloqalar o'rnatilishi kerak. Shuningdek, raqamli transformatsiyaning muvaffaqiyatli amalga oshirilishi davlat tomonidan taqdim etilgan qo'llab-quvvatlash va resurslar bilan chambarchas bog'liqdir.

Umuman olganda, raqamli transformatsiya O'zbekistondagi kompaniyalar uchun kelajakda muvaffaqiyatga erishishda zaruriy omil hisoblanadi. Bu jarayon kompaniyalarga innovatsiyalarni joriy etish, raqobatbardoshlikni oshirish va umumiy biznes samaradorligini yaxshilashda yordam beradi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020-yil 5-oktabrdagi PF-6079-sonli farmoni. "Raqamli O'zbekiston – 2030" strategiyasini tasdiqlash va uni samarali amalga oshirish chora-tadbirlari to'g'risida. <https://lex.uz/ru/docs/-5030957>
2. Avasar, R. (2020). The impact of digital transformation strategies on long-term success of organizations. *Journal of Digital Business*, 12(3), 45–59.
3. Hoshino, Y., & Kubo, K. (2021). Digital transformation and new business models in organizations: A technological perspective. *Journal of Strategic Management*, 29(1), 85–101.
4. Lee, J. (2019). The role of management in digital transformation and the importance of working with employees. *International Journal of Management*, 22(4), 32–48.
5. AKFA Group. Raqamli transformatsiya bo'yicha loyiha va tashabbuslar. https://akfagroup.com/uz/digital_transformation
6. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2023-yil 24-maydagi PQ-162-sonli qarori. "Raqamli xizmatlar qamrovi va sifatini oshirish hamda soha, tarmoq va hududlarni raqamli transformatsiya qilish chora-tadbirlari to'g'risida". <https://lex.uz/uz/docs/6346351>
7. CyberLeninka. (2023). Raqamli transformatsiya jamiyatni modernizatsiya qilish va milliy iqtisodiyotning raqobatbardoshligini oshirishda ahamiyati. <https://cyberleninka.ru>

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Zokir ALIBEKOV

Sahifalovchi va dizayner: Oloviddin Sobir o'g'li

2025. aprel. № 3. navbatdan tashqari son

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.

Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

El.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: @iqtisodiyot_77

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, @iqtisodiyot_77 telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>